

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

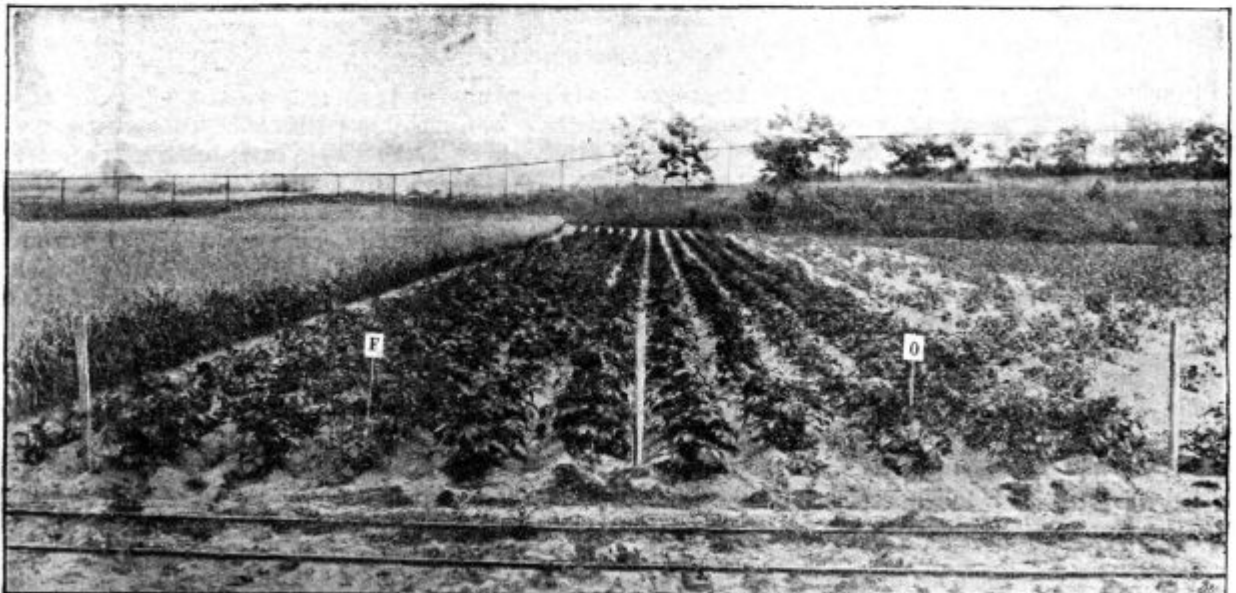
Št. 2. V Ljubljani, 31. januarija 1898. Leto XV.

Obseg: Novo sredstvo proti krompirjevi gnilobi. — Vinogradništvo na Belokranjskem. — Osuševanje ljubljanskega barja. — Snaženje hleva. — Novi davčni zakon. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene.

Novo sredstvo proti krompirjevi gnilobi.

Smelo smemo trditi, da je dandanes pri nas najvažnejša kmetijska rastlina, ki se prideluje na polju,

marsikje je nastala vsled tega lakota. Hvala Bogu, ta ujima je v taki meri ponehala, vendar pa krompir še vedno boleha za to boleznijo, in sicer kako leto bolj, drugo zopet manj, kar zavisi od vremena. Pa tudi krom-

Podoba 5.

krompir. Žal, da tudi ta rastlina ni varna pred raznimi škodljivci, kateri krčijo nje pridelek. Najhujši krompirjev sovražnik je gniloba, ktereга je pred kakimi 50 leti tako hudo prijemala, da je bil skoraj ves pridelek uničen in

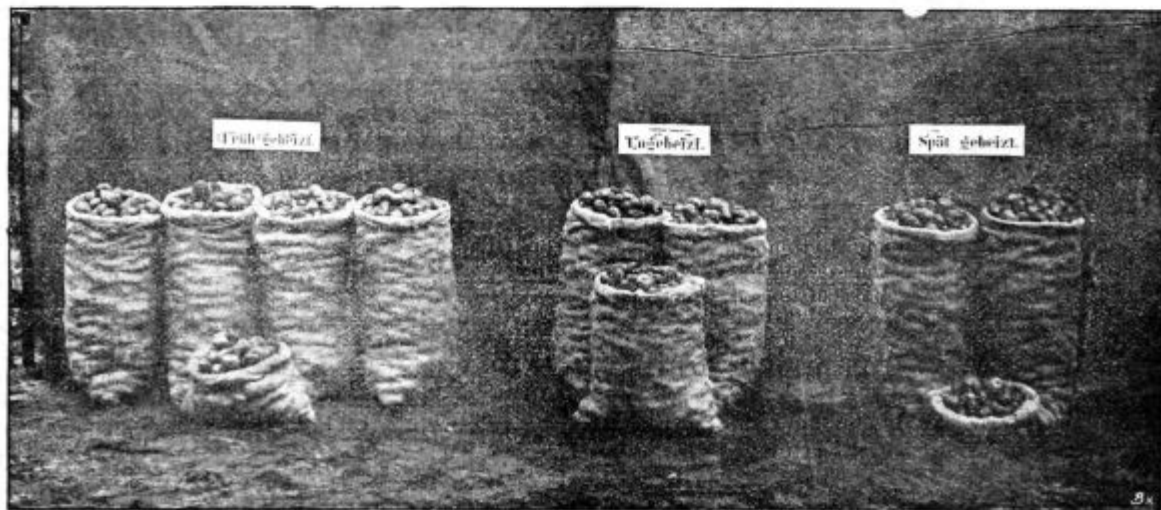
pirjeva vrsta je merodanja; nekatere vrste bolj gnijejo, druge manj; tako na pr. naša domača vrsta „ribničan“, tudi „hrastavec“ imenovana, tako gnije, da je ni vredno več saditi, dočim „onejidovec“ dobro kljubuje gni-

lobi. Sredstva proti krompirjevi gnilobi so nasvetovali razna, a pravo borenje proti njej se je šele pričelo, ko se je dognalo, da gnilobo povzroča gliva „peronospora infestans“. Kot najboljšo sredstvo za zatiranje te bolezni je dosedaj veljalo škropljenje krompirjevega zelišča z raztopino bakrene galice, kakor pri zatiranju peronospore na trti. Naša družba redno škropi uže skozi več let krompir, in sicer s prav dobrim uspehom. Taka poročila dohajajo tudi od drugod, vendar se o popolnem uspehu ne more govoriti. Sedaj smo pa izvedeli za nov način, kako se zatira krompirjeva gniloba, na ktere ga je prišel dr. Frank, voditelj zavoda za rastlinsko fizijologijo in rastlinsko varstvo na kraljevi visoki šoli za kmetijstvo v Berlinu. Ta profesor je prijavil o tej zadevi 1. dne januarja t. l. daljši spis v kmetijskem listu „Deutsche Landwirtschaftliche Presse“, ktere uredništvo nam je drage volje dovolilo priobčiti posnetek tega spisa ter nam je ob enem prepustilo tudi podoba, ki so natisnjene v pričujoči številki. V čast si štejemo, da je naš list v Avstriji prvi, ki objavlja to velezanimivo in, upajmo, tudi važno razpravo. Cele razprave ne objavimo, ker podroben

pleno kislino, ki je jako jedka in škoduje krompirjevim očesom (kalem), kateri se ožive precej konci zime in v pričetku pomladi, to je pred saditvijo. Potrebno je tudi bilo dognati, koliko časa se sme krompir namakati in kdaj ter ali naj se namočeni krompir potem opere ali pa naj se sadi, kakeršen se vzame iz namake. Dr. Frankovih poskusov od l. 1893. do vštete ga l. 1896. ne bomo popisovali, le to omenjamo, da so ga dovedli do prepričanja, da je popisano namakanje krompirja koristno, da se pa krompir mora potem oprati in da se mora namakanje izvršiti precej časa pred saditvijo, t. j., dokler krompirjeva očesa še spe.

Na podstavi izkušenj, dobljenih v prejšnjih štirih letih, je dr. Frank l. 1897. pred vsem hotel dognati, kdaj naj se semensko gomolje namaka, in ali naj se po namakanju opere ali ne. V to svrhu je sam na več mestih delal poskuse ter tudi druge kmetovalce povabil, da so naredili po njegovih navodilih vstrične poskuse. Iz teh poskusov izvaja dr. Frank naslednji zaključek, ktere ga naj tudi naši kmetovalci uvažujejo.

Z namakanjem semenskih gomolov krom-

Podoba 6.

popis dr. Frankovih poskusov more zanimati le kmetijske učenjake; objaviti hočemo le to, kar je potrebno, da vedo praktični gospodarji.

Dr. Frank je za podstavo svojim poskusom, kateri so ga dovedli do lepega uspeha, vzel dejstvo, da škropljenje krompirjevega zelišča z raztopino bakrene (modre) galice precej zavira gnilobo, in je potem poskušal, ali bi ne bilo namakanje semenskih gomolov krompirjevih v zmesi bakrene galice, apna in vode tudi uspešno. Tako namakanje semena se je namreč tudi sponeslo pri zatiranju snetjavosti na žitu; saj je znano, da iz semenskega žita, ki se namoči v vodi, v kateri se je raztopila bakrena galica, vzraste žito, ki ni snetjavno. Bakrena galica umori na semenskem zrnju razne glive, ki bi sicer prešle na rastlino, se razmnožile in jo potem oškodovale. Preiskave so pa ravno tako dokazale, da tičijo tudi na krompirjevi koži trosi gliv, ki potem povzročajo razne bolezni.

Dr. Frank pravi v napominjani razpravi: S poskusi v tem smislu sem pričel l. 1893., in ker sem od takrat proučeval vse okoliščine, ki so merodajne za uspeh, sem imel letos (1897. l.) take uspehe, da so vredni objavljenja kmetovalcem v porabo.

Dr. Frank je za svoje poskuse na 100 litrov vode vzel 2 do 4 kg bakrene galice in ravno toliko ugašene apna. Apno je zato vzel, ker uniči nastalo žve-

pirjevih v raztopini bakrene galice se pridelek krompirjevovi poviša, in sicer v ugodnem slučaju za celo tretjino. Namakanje se mora izvršiti 5—6 tednov pred saditvijo, če mogoče uže sredi meseca marcija (pri nas v pričetku meseca marcija. Ured.), raztopina naj ima v sebi 2 % bakrene galice in ravno toliko ugašene apna, in namakanje naj trpi 24 ur. Po namakanju naj se krompir opere, posuši ter hrani do saditve.

V pojasnilo pridejanim podobam naslednje: Podoba 5. kaže poskusno polje profesorja dr. Franka blizu Berlinu. Svet je popolnoma peščen ter pognojen s hlevskim gnojem. Na to polje se je sadila 4. dne maja krompirjeva vrsta „Thiel“, in sicer v treh enakih oddekih. Na en oddelek se je sadil krompir, ki je bil namakan 15. dne marcija, potem opran in posušen, na drugi oddelek krompir, ki je bil namakan dan pred saditvijo (3. dne maja) in na tretji oddelek nenamakan krompir. Za vsak oddelek se je odštelo enako število gomolov s približno enako težo. Na 5. podobi se razločno vidi, da je prekosil krompir na parceli, zaznamovani s črko F, ki je bil zgodaj namakan, nenamakan krompir, ki je rasel na parceli, zaznamovani s črko O, dočim je dan pred setvijo namakani krompir

bil lep, vendar ga mnogo ni skalilo, ker je namaka škodovala očesom. Pozno namakan krompir se vidi na parceli na desno od parcele O. Ta podoba je posneta po fotografiji, ki je bila narejena 6. dne julija.

6. dne oktobra so krompir izkopali. Od vsake vrste so vsadili po 550 gomolov. Od 550 nenamakanih gomolov jih je skalilo 546, od 550 zgodaj namakanih 539 in od prepozno namakanih le 337 (!). Iz prvih gomolov so pridelali 161 kg, od drugih 240 kg in od tretjih 118 kg. Podoba 6. kaže ta pridelek fotografiran v vrečah, in sicer imajo vreče na levi pridelek iz zgodaj namakanega semena, vreče na sredi iz nenamakanega in vreče na desni iz prepozno namakanega semena.

Omenjamo, da bo tudi naša družba letos delala v tem smislu poskuse; pozivljemo pa tudi naše gospodarje, da store isto, ter jih prosimo, naj nam jeseni poročajo o uspehih.

Vinogradništvo na Belokranjskem.

Deželni poslanec č. g. župnik Schweiger je jako zanimivo govoril v tretji seji sedanjega deželnega zbora o vinogradništvu na Belokranjskem. Njegov govor slove:

V prijetnem položaju sem, da smem in moram deželnemu odboru vse svoje priznanje izreči za trudoljubivo delovanje, s katerim pospešuje vinogradništvo na Kranjskem. Istega mnenja sem glede visoke vlade, pa s posebno željo in prošnjo, da naj skuša ugoditi zlasti drugemu delu resolucije finančnega odseka. V predlanskem zasedanju sem visoko zbornico pri enaki razpravi opozoril na ogromne troške, ki povzročajo obnovenje opustošenih vinogradov. Omenjal sem pa le troške, ki naraščajo do časa, ko je rigolana parcela zasajena z novimi trtami, oziroma, ko so trte tudi že cepljene. Toda to delo in ti troški so za nas vinogradnike še le A, za katerim mora priti tudi B, namreč skrb, da se novi nasadi tudi obranijo in vzdržujejo. Gospoda moja! Tisti izmed nas, ki smo vinogradniki, vemo, pa tudi drugi gospodje vedó, da svoje dni ni bilo toliko različnih boleznij, ki so napadale trte, kakor se to godi dandanes. Res je sicer, kar pravi rek: omni morbo remedium suum — vsaka bolezen najde svoj lek — ali lek stane denarja in treba je dosti denarja pa truda, da se človek ustavlja vsem tistim boleznim, ki iznova pretijo končati sadove njegovega truda in stroškov. Ako je vinograd srečno prestal zimsko, zlasti nevarno pomladno pozebo, tedaj se pokažejo novi sovražniki, v prvi vrsti strupena rosa. Naše ljudstvo se dolgo ni moglo privaditi škropljenju, in v začetku ni škropilo, ali kvar ga je poučila, da mora škropiti, in sedaj tudi pridno škropi. Zato mislim, kakor poznam naše ljudstvo, da pri nas ne bo treba enakega predloga, kakor se je stavil v štajerskem deželnem zboru, da bi se namreč naredil zakon za prisilno škropljenje. Gospoda moja! Ako sem z velikim trudom in z mnogimi troški izvršil prvo škropljenje pred cvetjem, že me čaka drug sovražnik, ki hoče uničiti sad mojega trtja, in ta je plesnoba (oidium), ktera je do najnovjših časov bila malo znana. Lansko leto se je pa plesnoba tudi pri nas prikazala, in tedaj je bilo potrebno, pripraviti se na žveplanje. Moj vinograd ima prilično tri tisoč trt. Vzemimo, da ima vsaka trta povprek le deset grozdov, torej je v vinogradu 30.000 grozdov z nebrojnimi jadodami, in vsako jagodo moram z žveplom posuti, če ne, ugonobi jo plesnoba. S tem pa delo ni končano. Mene čaka po cvetju drugo, oziroma tretje škropljenje in drugo žveplanje. Čaka me pa tudi nov sovražnik, kterega do sedaj še nismo poznali, to je kiselj (Sauerwurm) o katerem sem bral, da je po nekterih krajih na-

redil mnogo kvara, bral pa tudi o sredstvih zoper njega, med drugimi zopet nekako škropljenje, in to oni čas, ko je treba grozdje v miru pustiti, namreč med cvetjem, ker se ravno med cvetjem v grozdju leže. Ko bi bilo s tem škodljivcem končano število trtnih sovražnikov! Opomnim na bledico (chlorosa) in na črne kože, ki so se pojavile na trtnem lesu. Če samo te sovražnike jemljemo v poštev in pomislimo, da se moramo posluževati pripravnih pripomočkov, vidimo, koliko dela, skrbi in stroškov povzročajo vzdrževanje novih vinskih nasadov, niti glede na to, da preté vinogradu še druge nevarnosti, za katerih odvrnitev vsak dan vinogradnik moli, zlasti: „Treska in hudega vremena, reši nas, o Gospod!“ — Zakaj omenjam teh stvari? V pričetku govora sem se pohvalno izrazil o vladi in deželnem odboru za podpore, ktere se delé vinogradništvu. Glede na mnogi trud in velike troške pri vzdrževanju novih nasadov prosim ne samo vztrajnosti od obeh oblastij, ampak prosim zlasti visoko vlado, da globoko poseži v listnico, saj bo tudi nji v korist, ker bo tako omogočila ljudstvu, plačevati davke. Ista prošnja velja deželnemu odborn. Pomaga pa naj se tudi v tem oziru, da se vinogradnikom omogoči, dobiti ceno galico, da se razdelé škropilnice, kakor tudi mehovi za žveplanje. C. kr. kranjska kmetijska družba je zelo skrbna za prospeh narodnega gospodarstva v vseh panogah, tako tudi glede na vinogradništvo. Zatorej naj se ta družba izdatno podpira, ker ravno ona je, ktera vinogradnikom priskrbuje ceno galico, škropilnice in druge za trto potrebne stvari. Ni pa dovolj, da ima vinogradnik vinograde, ki mu dade sladko vinsko kapljico; vinogradnik mora tudi znati, kako se s pridelanim trtnim sadom nadalje ravna, da postane dobro, stanovito vino, in v to je treba umnega kletarstva. Naravnost povem, da smo v umnem kletarstvu kaj malo napredovali. Zatorej bode umestno, ako dobimo kako knjižico, ki naj nas bi poučevala o umnem kletarstvu. Dosedaj imamo samo eno tako knjigo, in to je Vošnjakovo „Umno kletarstvo“, ktero je izdala družba svetega Mohorja. Ta knjiga je pa že pošla, tudi ni praktična, ker je preobširna. Nam je treba knjige, prikladne našemu kmetskemu vinogradniku. Zatorej stavim nastopno resolucijo: Viscki deželni zbor skleni: Deželnemu odboru se naroča, da priskrbi knjižico o umnem kletarstvu. Knjižica bodi pisana poljudno, umevno za kmetskega vinogradnika in se dobi za nizko ceno. — Na strani 12. priloge 21.: „Poročilo o pospeševanju vinogradništva na Kranjskem“, berem, da so se obrestna posojila v letu 1897. podelila 337 vinogradnikom in se je razdelilo 55 550 gld. Pri tej priliki prosim njega ekscelenco gospoda deželnega predsednika, naj v prihodnje vinogradniki dobé kakor hitro mogoče zagotovljena brezobrestna posojila. Lansko leto so se ta posojila razdelila dosti kasno, in ljudje so dvomili, jih li dobé ali ne. Kdor prosi za brezobrestno posojilo, ne dela vinogradov s svojim denarjem, ampak si ga izposodi in mora od tega plačevati obresti. Zatorej bo prosilcem jako ustrezno, ako dobé denar kakor hitro mogoče.

Osuševanje ljubljanskega barja.

Dunajski list „Fremdenblatt“ je prinesel važno novico o osuševanju ljubljanskega barja, ktero posnamemo iz „Slovenca“. Napomenjani list piše: „Kakor čujemo, je storila vlada zelo važen sklep, vsled kterega se odstranijo dosedanje dolgoletne težkoče, ki so ovirale osuševanje ljubljanskega barja ter njegovo zopetno pridobitev za obdelovanje in posebno pa njegovo kulturo z vodopravnega

stališča. S tem je dana nada, da se odstrani s sveta prava morská kača avstrijske uprave, ki se razteza nazaj v čase cesarice Marije Terezije. Ljubljansko močvirje je z ozirom na svoj obseg, ki znaša blizu 32.000 oralov, kakor tudi z ozirom na troške, ktere je povzočilo dosedanje osuševanje in obdelovanje, predmet izredne poljedelske važnosti, čegar letni prinos se sme ceniti nad 100.000 glđ. Prvotna osuševalna dela so se pričela okoli leta 1820. pod vodstvom lokalne komisije, ki je, podpirana po udeležencih, naklonjenih tej zadevi, delovala pol stoletja z ne malimi uspehi. V teku časa pa, ko je z napredovanjem osuševanja in z utrjevanjem tal, ki je vzbudilo posestniku čut večje samostojnosti v poljedelskem obdelovanju in gospodarstvu, ter ko je pričel doraščati nov rod, ki ni živel več pod vtiskom, kakeršnega so naravno napravile dobre osuševalnih del na prve naselnike kot priče posameznih prememb pri raznih poskušnjah, jela sta polagoma ugašati zadovoljnost in zanimanje udeležencev. Po dolgih, trudapolnih razpravah se je končno l. 1877. sklenil deželni zakon, ki ni bil omejen le na uravnavo vodopravnih razmer na ljubljanskem močvirju, marveč je obsegal tudi skrb za njegovo obdelovanje, za uravnavo požiganja barja ter za napravo in ohranitev poljskih potov. Izdelali so se načrti, ki so imeli namen, odstraniti nevarnost povodnij za vse močvirje, spreminiti ploskev kakih 8700 ha po popolni odstranitvi šote v rodovitno zemljo in tako znatno povišati kulturno stanje tega dela močvirja. Troški so bili preračunjeni na 1.7 milijona; po drugem manjšem načrtu so znašali troški nekako poldrug milijon. Predno je poljedelsko ministerstvo preizkusilo ta načrt, je vzprejel kranjski deželni zbor v letu 1889. načrt zakona, ki se je pečal z izvršitvijo enega dela dotičnih del. — Dotični, na 1,378.000 glđ. proračunjeni troški za ta dela naj bi se po načrtu nabavili tako, da bi plačala dežela kranjska 12, mesto Ljubljana 10 in posestniki zemljišč na barju 28 odstotkov, ostalih 50 odstotkov pa naj bi dovolila država s posebnim državnim zakonom. Iz raznih vzrokov pa ta načrt ni postal zakon. Deželnemu odboru se je naročilo, naj se najprej končno izjavi za enega obeh zgoraj imenovanih načrtov. To je tudi storil, ko se je odločil za manjši načrt, ter je prosil zanj izvedbe vodopravnega postopanja. Ta je sedaj dovršena in z ravnokar izdano naredbo poljedelskega ministerstva se podeljuje koncesija za izvršitev tega načrta glavnemu odseku za osuševanje barja; pridržan je le prinos za gotove odškodnine nekterim udeležencem, ki bodo pri izvrševanju tega podjetja prizadeti. Dosedanje z vodopravnega stališča nastale težkoče so torej odstranjene in je sedaj le stvar deželnega odbora, da si s predlogo v sporazumu z vlado zagotovi potrebna denarna sredstva. Vlada se kaže, kakor čujemo, zelo naklonjeno tej zadevi in jo bodo gotovo podpirala. — Tako vladno glasilo. Vsa čast baronu Gautschu, ki je stvar tako urno in odločno dvignil iz blata in postavil na trden tir, kjer je mogoče pričeti veljavno delo.

Snaženje hleva.

Dolžnost vsakega živinorejca je, da drži hlev v takem stanju, da živali ne trpe škode, ampak da ostarejo zdrave. Čistota odvrča bolezni, a nesnaga jih vabi k sebi; to naj si vsakdo prav dobro zapomni. Naši slovenski gospodarji mnogo grešijo v tem, da se premalo ozirajo na čistočo v hlevu in na snaženje živine same. Iz nesnage pa izvira mnogo bolezni, ktere nevedno ljudstvo pripisuje vražam in čarovnijam; vse to pa nič ne velja. Kriv je gospodar sam, ker se ne briga za snaženje.

K snaženju hleva prištevamo kidanje gnoja, nastiljanje, čiščenje sten, poda in jaslíj ter slednjič odstranjevanje nadležnih mrčesov.

V nečednih in nesnažnih hlevih se razkrojita gnoj in scalnica ter usmradi ta ves prostor, kar gotovo ne more dobro vplivati na živalsko zdravje. V zanemarjenih hlevih se živina onesnaži, kožno hlapenje se pomanjša, kopita se na mokrem gnoju zmeščajo, kopitna strela začne gniti. Pri ovcah in govedi se vneme koža med parklji, da počnejo hromati (šepati). Zadnje konjske noge se vnemo v scalnici in blatu okoli biclja (rape); vedna nesnaga neti bolezen, in pri takih razmerah je ozdravljenje skoro nemogoče. Iz navedenega se učimo, da bi bilo najumestneje, ako bi hleve vsak dan izkidali, a drugi oziri govore zopet nasprotno. Če namreč gnoj leži v hlevu, postane veliko mastnejši in boljši ter njivam mnogo več zaleže. Tu smo zašli v nekako zágato! V škripcih smo! Poskusimo se rešiti! Da zadostimo po mogočnosti na obe strani, v kolikor se sploh more dvema gospodoma služiti, storimo tako le: Ako nočemo konjskih hlevov izkidati vsak dan, moramo jih na teden vsaj po dvakrat; iz govejih hlevov in iz svinjakov pa odstranimo gnoj vsakih 7 dni. Ovčje hleve moramo kidati na mesec vsaj enkrat, da nam živali ne zbole. Da se hlevi preveč ne usmradijo, jih moramo često zračiti in po gnoju sem in tja potrositi nekoliko malca (gipsa). V ta namen rabimo tudi žvepleno kislino, ki je v resnici dobra. Žvepleno kislino — pazi, ker peče — pomešamo med vodo in s to mešanico poškopimo gnoj. Na ta način dosežemo, da v hlevu praveč ne smrdi in da gnoj dober ostane; žveplena kislina in malec se namreč spojita z amonijakom, ga zadržujeta v gnoju ter odstranjujeta smrad.

Žlebove, kteri služijo za odpeljavanje scalnice, moramo često splahniti z vodo ter jih omesti z metlo. Koristno je, da poškopimo hleve sem in tja z vodo, da se nekoliko ohladijo; zlasti za svinjake je to škropljenje velike važnosti. Pred kidanjem odstranimo s sten in stropa pajčevine in prah; vsaj enkrat na leto moramo pobeliti zidane hleve. Pri nekterih zanikarnih gospodarjih so napolnjene jaslí do polovice z zemljo, s sempirjem ali s skisano klajo. Nova krma, ktera sa meče v take nesnažne jaslí, se pomeša s preostalo nesnago, izgubi na okusu in je zraven tega tudi škodljiva. Snažimo torej jaslí, kolikorkrat je to potrebno.

Ne puščajmo kokošij v hleve; sploh naj bodo kokošje grede od njih primerno oddaljene. Kako lahko se dogodi, da pojé žival s krmo kokošje pero, ktero ji utegne škodovati. Nadalje zlezajo ponoči kokošje uši (kurje pršice) na živalsko kožo, osobito na konje, pijó kri iz nje ter jih nadlegujejo, da nimajo pravega počitka in miru. Razven tega povzročajo srbečico, da, celo slab tek in majhno groznico. Živali se močno drgajo, koža se uname, dlaka začne izpadati, in nasledek so brezdlakave luskinaste lise.

Muhe, podgane in miši so v nečistih hlevih navadni gostje. Ti nadležneži so živalim prava preglavica, ker jih neprestano nadlegujejo, jim pijó kri in jih celo ranijo; osobito podgane so to že večkrat storile. Pripoveduje se namreč, da so izgledale v živo debelo svinjo (v slanino) cele luknje, in da so tam pustile svoje blato. Sploh pa ti nepotrebni gostje vznemirjajo in dražijo živali. Delavna živina se dovolj ne odpočije, pitanci se slabeje redé, molzne krave izgube dosti mleka itd. Kako se je po mogočnosti ogibati teh nadležnežev? — Natančna hlevska čistoča največ pripomore, da se ne naselijó muhe, miši in podgane. Ko so se enkrat vgnezdile, tedaj jih je kaj težko pregnati. Poskusimo! Vse mišje in

podganske luknje moramo zamašiti in zadelati, gnil les odstraniti ter ga nadomestiti z dobrim. Nedolžen, a dober pripomoček proti mišim in podganam je ta le: V vsako podgansko in mišjo luknjo vlijemo žlico kolomaza ali katrana. Podgane se onesnažijo, letajo vse zbegane iz luknje v luknjo, in ko vse ogrdijo, zapuste hlev. Še bolje je, če namažemo živo podgano s katranom: ter jo izpustimo, da onesnaži luknje; na to vse podgane pobegnemo, ker jim katran preveč smrdi. Kozel (njegov smrad) prežene baje vse podgane iz hleva. Nekteri posestniki imajo navado, da nastavljajo v hleve mišnice, fosfora in drugih strupov. To se meni ne zdi pametno, ker bi se lahko tudi živina zastrupila. Za odstranjenje mišij je najboljšo sredstvo — past. Muham zabranimo najuspešnejše pot v hlev z zračenjem, s pridnim kidanjem in sploh s čistočo. V temnem hlevu se muhe ne drže rade; torej omrežimo okna in zapirajmo vrata ter izpodimo nadležne živalce z vejami. Skoro v vsaki prodajalnici (štacuni) dobimo prašek (proti mrčesom), kateri odstrani različne nepotrebne, večkrat kaj neprijetne živalce. S tem praškom preženemo muhe na ta le način: Živali izženemo, zapremo okna in vrata ter razpršimo prašek po hlevu. V kratkem času popadajo muhe omamljene na tla, ktere pometemo in potem sežgemo ali poparimo. Dobra je tudi galunova raztopina, s katero namažemo strop, stene in sploh vse hlevske dele. Nekteri kuhajo orehovo perje ter mažejo s to tekočino živalsko kožo, kar odganja muhe ter umori njih zalego. Veliko muh pokončajo lastovke; ne odganjajmo jih torej, ako si hočejo napraviti gnezdo v hlevu. Slednjič še nekaj proti nadležnim muham. Naberimo metlike (divjega pelina), zvežimo jo v snop ter jo obesimo s tanko nitjo na strop. Kmalu posede na njo vse črne muhe. Proti večeru vzemimo široko vrečo, držimo jo pod snop ter prerežimo nit, da ujamemo muhe. Pri tem poslu pa moramo ravnati prav oprezno, ker sicer se vse muhe razprše.

Novi davčni zakon.

Leto 1898. je prineslo v našem zakonodajstvu mnogo spremembe. Čitateljem „Kmetovalca“ je že znano, da se je storil pri sodiščih popolen preobrat v uradovanju. Velike važnosti pa je tudi sprememba davčnih zakonov. Z novim letom so namreč prenehali nekteri dosedanji davki, mesto njih pa stopijo v veljavo novi. Stara izkušnja nas uči: „Novi davki, nova bremena“. No, pa v tolažbo bodi precej povedano, da teh novih bremen izjemoma sedaj ne bodo trpeli, kakor navadno, zopet kmetovalci, zlasti manjši, temveč zagotovljene so jim z novim zakonom če ne izdatne, pa vsaj manjše olajšave.

Država ne zahteva od novih davkov večjih dohodkov, kakor dosedaj. Glavni namen preosnovi je pravičnejša razdelitev davčnega bremena, razbremenitev manjših davkoplačevalcev in pridobitev novih davčnih virov, kateri so bili dosedaj primeroma malo obloženi z davkom ali pa nič. Marsikteri bogataš dosedaj ni plačeval od dohodka svojega kapitala niti krajcarja, dočim si mora revni kmetovalec ali rokodelc pritrpati pri najpotrebnejšem živežu, ako se hoče odkrižati davčnega eksekutorja. Novi zakon odpravlja to krivico — vsaj deloma.

Davčna preosnova ali reforma se ne nanaša na vse davke, ampak le na tako imenovane osebne davke, ktere so plačevali dosedaj zlasti obrtniki, trgovci in s plačami nastavljene osebe (uradniki).

Zemljiškim in hišnim posestnikom pa določa omejnjeni zakon le olajšave, tako imenovani odpustek, za kte-

rega se bode porabil prebitek iz dohodka novo uvedenih davkov. V ta namen se že za tekoče leto zniža davek od zemljišč in hiš za deset odstotkov. Skrbljivo je tudi, da se odpustek sčasom tudi še zvika. Odpušča pa se le državni davek, ne pa tudi doklade, ktere na davek nalagajo dežele, občine in drugi javni zastopi. Ako je moral na primer kdo v letu 1897. plačati zemljiškega davka 40 gld., deželni doklad 16 gld., občinskih in drugih doklad pa 8 gld., torej skupaj 64 gld., odpustilo se mu bode za 1898. leto 10 odstotkov od 40 gld., to je 4 gld., in plačati bode moral le 60 gld. Kakor vidimo, je to jako malo in se s takimi „odpustki“ še ne bode rešilo pereče kmetijsko vprašanje, a v sedanji dobi pušek in kanonov smemo biti že zadovoljni, da plačamo sploh kaj manj, ne pa še — več.

Koncem preteklega leta sta stopila iz veljave obrtnijski davek (obrtarina), ali kakor smo ga imenovali davek od patenta, in dohodninski davek (dohodnina). Namesto teh pa so se uvedli naslednji davki: 1.) občna pridobnina, 2.) pridobnina od podjetij, zvezanih javnemu dajanju računov, 3.) prihodnina ali rentnina in 4.) osebna dohodnina.

Akoravno večina kmetovalcev po teh davkih v občne ne bode prizadeta, je vendar tudi za čitatelje „Kmetovalca“ koristno, da se vsaj splošno seznanijo s predpisi novega davčnega zakona, bodisi že, ker jih tudi same zadene davčna dolžnost po tem zakonu, da se vedo ravnati, bodisi, da se varujejo krivičnega obdačenja in kakovih kaznij, ali pa da se morejo posluževati v zakonu dopuščenih jim pravic.

V ta namen naj služi naslednji kratek podatek omenjenega zakona. Oziralo se bode zlasti na določbe, zadevajoče kmetijstvo, ali sicer važne za kmetovalce. Ker pa posameznike ne bode zanimalo, kako se določa obdačenje podjetij, zvezanih javnemu dajanju računov, to so delniške (akcijske) družbe, zavarovalnice, hranilnice, posojilnice, konsumna društva i. t. d., zatorej o dotičnem poglavju tukaj ne bomo govorili, ampak le o ostalih delih zakona.

I. Občna pridobnina.

Občni pridobnini (davku od pridobitka, dobička) so podvrženi obrtniki, trgovci, zdravniki, babice, prodajalci tobaka, obrtni in kmetijski zakupniki ali najemniki (štantmani) in sploh vsak, kdor izvršuje kako opravilo, mereče na dobiček. Izvzeta pa so opravila, ktera se vrše v službenem razmerju, kakor uradniki, pomočniki, rudarji, posli ter kmetijstvo in gozdarstvo, všteti tudi vrtnarstvo, lov in ribarstvo. Vender lov po tujem zemljišču in ribarstvo v svobodnih ali v zakup vzetih in pa v javnih vodah, pomorsko ribarstvo, dalje pridobitek iz zemljišč in kmetij, ktere so v zakup ali najem vzete, in pa umetno in trgovinsko vrtnarstvo ni privzeto v to oprostitev.

H kmetijstvu se prištevajo kot pridobnine odvezana opravila tudi:

- a) kmetijski in gozdarski obrti, na pr. žage, mlini, sarrarnice, v kolikor so predmet njih predelave, načeloma lastni pridelki, a med nje ni šteti pivovarnic, žgarnjarnic, cukrarnic, (tvornic za sladkor) in drugih podjeteb očitnega obrtnijskega značaja. Dopusčeno je tudi v posebnih slučajih, na pr. po slabi letini, kugah med živino i. e. v pomoč privzemati tuje pridelke, da se more vzdrževati pravilen obrat. Ako bi torej kdo redno pošiljal v mesto določeno množino surovega masla domačega pridelka, pa bi po kaki nezgodi ne imel za to dovolj mleka od svojih krav,

sme tudi kupljeno mleko porabiti za pridelavo surovega masla, ne da bi mu bilo vsled tega treba plačevati pridobnino.

- b) Pridobivanje kamenja, peska, gline, gramoza (šotra) na svojem posestvu, ako se izkrišča samo tvarina zemljišča, kadar ne pristopi k pridobivanju še kaka nadaljna obdelava, na primer izdelovanje mlinskih kamnov, opeke i. t. d.
- c) Prodaja kmetijskih in gozdarskih pridelkov, ki jih je dotičnik pridelal ali pridobil sam, kakor prodaja žita, vina, desek, mrve, masla i. t. d. V kraju, kjer ima kdo svoje posestvo, sme imeti za nadrobno prodajo takih pridelkov tudi stalne odprte prodajalnice, ne da bi bile te podvržene pridobnini.

Občni pridobnini načeloma podvržena, a izrečno oproščena so tudi podjetja kakor:

1.) Pridobitev iz zakupa zemljišč in kmetij, ktere obdelujeta zakupnik in njegova družina sama, čeprav od časa do časa in izjemoma s pomočjo najetih delavcev. Ako se pa zakupnik (štantman) stalno poslužuje poslov ali drugih pomožnih oseb, tedaj ga zadeva pridobninska dolžnost.

2.) Delavke, ktere imajo opraviti z navadnimi ročnimi deli ali opravi samo v stanovanju svojih naročnikov, ali doma brez pomočnikov. Sem spadajo na primer šivilje, in sicer tudi tedaj, če rabijo šivalne stroje, dalje perice, likavke perila, postrežnice i. e. ženske; ne pa strokovno izučene krojačice ali lepotnarice.

3.) Postranski posli ali opravila, ki jih majhni kmetovalci vrše samo od časa do časa in ne obrtoma, in pa prodaja tako narejenih izdelkov. Sem spadajo na pr. v nekterih vinskih krajih vinogradnikom pristojee pravice, točiti vino, ki so je pridelali sami, ali pa krčmarstvo s svojim vinskim pridelkom, v kolikor se izvršuje samo začasno in ne obrtoma, nadalje začasna raba za kmetijstvo potrebnih priprej za drugačne vožnje.

4.) Domači obrtniki, kakor črevljarji, tkalci, pletarji i. t. d., ki narejajo ali obdelujejo obrtniške izdelke samo po naročilu in za račun podjetnikov ali tvorničarjev sami osebno ali s pomočjo oseb svoje družine, toda brez tujih pomagačev.

Zakon tudi določa, da se smejo revne pridobnini podvržene osebe, ki opravljajo svoj obrt brez pomagačev ali samo z enim pomagačem (pomočnikom ali učencem), začasno odvezati plačevanja pridobnine.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 11. Ali je zmléta **Tomasova žlindra** sama, ali ima še kaj primesi, da je za kupčijo in za gnojenje? Kje in kako se dobiva ta žlindra in kaj ima v sebi? (I. Z. v D.)

Odgovor: **Tomasova žlindra** je tista, ki se dobi ob topljenju takih železnih rud, ki imajo v sebi veliko fosforove kisline. Če se železu ne odvzame ta kislina, ni rabno. Inženir **Tomas** je izumil način, po katerem se takim rudam odvzame fosforova kislina, in zato se imenuje ta žlindra po izumitelju. Ta žlindra se potem fino zmelje ter se rabi za gnojilo. Sestoji pa iz 16—20% fosforove kisline, iz precej apna in iz mnogih drugih rudninskih snovij. Pri nas v Avstriji meljejo **Tomasovo žlindro** le v **Bubenču** pri **Pragi**. Dobiva se pa le potom prodajalnega sindikata v **Pragi**. Na **Kranjsko** je ta sindikat nikomur drugemu ne proda, kakor le naši družbi. **Tomasova žlindra** se torej dobi le potom naše družbe ali pa po kakem prekupu. Da je družba prevzela izključno zastopstvo prodajalnega sindikata za **Kranjsko**, vzrok je bil to, ker je s tem hotela preprečiti prekuščijo s **Tomasovo žlindro** po trgovcih, kateri bi ali iskali visoke dobičke, ali bi pa kmetom prodajali manj

vredno blago, kajti kadar kmet kupi umetna gnojila, ne povprašuje po njih kemijski vsebini ter jih tudi ne more dati kemijsko preiskati. Trgovcem z umetnimi gnojili se pa s tem ni škodilo, ker jih pri nas ni.

Vprašanje 12. Med njivami imam na 1 m široki trati lepo češpljevo drevje, ki mi je pred tremi leti lepo obrodilo. Od tkrat pa to drevje sicer vsako leto cvete, a sad večinoma odpade, ali pa se izpremeni v rožičke. Zadujo pomlad sem drevesa škropil z galico, kar pa nič ni pomagalo. Nekaj sadu je še vsako leto ostalo, ko pa je doseglo nekako polovico debelosti. Je pa tudi to odpadlo s polovico peclja vred. Bilo je videti, kakor da bi bil kdo sad odrezal sredi peclja. Ravno tako mi odpadajo marelice na vrtu, samo da s celim pecljem, in sicer kadar so za lešnik debele. Kaj je vzrok temu in kaj naj storim? (L. S. na P.)

Odgovor: Da Vaše češplje ne rode, bodo trije vzroki. Prizgodnje odpadanje plodov povzročajo presuha tla, tvorjenje rožičkov zakrivi gliva „*exoascus pruni*“, odpadanje na pol debelih češpelj s polovico peclja vred pa povzroča hroščec „češpljev zavrtlač“ (*rhyrachites cupreus*). Glede prvega vzroka ni nič mogoče storiti; če ni mesto za češplje, ni nobene pomoči.

— Rožičeva bolezen se zatira na ta način, da se bolni plodovi (rožički) pobirajo in uničijo, mladike pa, na katerih se rožički tvorijo, se prikraščajo. — Češpljevega zavrtlača zatiramo tudi s pobiranjem odpadlih plodov in vrhu tega s pridnim zatiranjem hroščeca samega. Vsako jutro se podstavijo pod drevje bele rjuhe in se otersa drevje; kar pade golazni na rjuhe, to naj se skrbno skupaj zbere in uniči.

Vprašanje 13. Prišel sem za poskušnjo dajati na poparjeni rezanici fosforovokislo apno (1 jedilno žlico za vsako glavo) Prasiči in teleta radi to žro, tako na pr. 8 mesecev star junec, ki poprej poparjene rezanice ni hotel žreti, jo sedaj hlastno žre, a krava je pa nikakor neče. Zakaj je krava ne je? (I. R. v G.)

Odgovor: Da krava ne je poparjene rezanice, kateri ste dodali fosforovokislega apna, prihaja od tod, ker ji je zoprno. Morda to apno ni popolnoma čisto in kravi smrdi, ali pa, če je čisto, se kravi zoperstavlja. Morda kravo privadite na klajno apno s tem, da ji pričnete pokladati prav majhne množine, ktere polagoma povečate.

Vprašanje 14. Naš mesogledec trdi, da mora vsakdo, ki zakolje kako goved ali prasiča, naj bo mesar, gostilničar ali zasebnik, to prijaviti, da pride mesogledec, za kar se mu mora plačati 10 kr. Ali je kmet, ki rabi meso sam za se, tega prost? (Fr. H. v L.)

Odgovor: Ako zakoljete goved ali prasiča za dom, potem Vam tega ni treba zglasiti in tudi niste dolžni plačati nobene pristojbine.

Vprašanje 15. Imam hrastovo kad, ktero rabim le za kisló zelje. Zelje se mi je vsako leto dobro skisalo, le letos ne, dasi sem skrbno ravnal, kakor druga leta. Kaj je temu vzrok in kako odpomorem? (A. P. na K.)

Odgovor: Kadar se zrezano zelje v kadi izpreminja v kisló zelje, vrši se mlečnokisló kipenje. To kipenje naredo glive, ki izpreminjajo sladkor in druge njemu enake ogljikove spojine v mlečno kislino. Da se pa te glive množe, treba jim za živež raznih beljakovin in fosforovih spojin. Ob mlečnokislém kipenju pa nastanejo razven mlečne kisline tudi plini, kateri ravno dvignejo kisajoče se zelje. Da se zelje ne skisa, je torej vzrok ali pomanjkanje sladkorja, oziroma ogljikovih hidratov v zelju, ali pa, ker je beljakovin vedno dovolj, pomanjkanje fosforovih spojin. Pomanjkanje sladkorja in ogljikovih spojin v zelju zakrivi neprimerno vreme, zlasti deževno in premalo toplo. Kakor za vino ni vsako leto ugodno, tako tudi ne za zelje. Pomanjkanje fosforovih spojin, ki je skoro gotovo pri Vas pravi vzrok, da se zelje ne skisa, je pa nasledek pomanj-

kanja fosforovih spojin v zemlji, oziroma v gnoju. V naši zemlji pomanjkuje teh spojin vedno bolj, ker jih je jemljejo z obdelovanjem, a nihče ne skrbi za njih nadomestilo, dasi jih je i tako uže od narave malo v njej. Prepričani smo, da bi se Vaše zelje raje kisalo, če bi bili gnojili s kostno moko, ki ni nič drugega, nego fosforovokislo apno. V Vašem zelju se torej iz drugega ali drugega vzroka ni moglo vneti dovolj močno mlečnokislo kipeenje, in pritisnilo je morda maslenokislo in gnilo kipeenje, ki je naredilo zelje mehko. To je naše mnenje o Vašem zelju. — Vprašali smo pa v Ljubljani zna-nega gospoda, ki izdelava in izvaža zelje na debelo. On nam je rekel to: Premalo kislo postane zelje, če je pozno zrezano, malo mrzlo, če je v shrambi premrzlo, ako se premalo ali nič ne soli in prekmalu načne. Mehko pa postane zemlje, če je premalo težko obloženo, prezgodaj zrezano in pozno rabljeno. Tako zelje se nekoliko popravi, če ga kolikor mogoče stiskamo, da mokrota izgine iz njega, in ga potem okusnejšega naredimo s soljo.

Vprašanje 16. Imam nekaj hektolitrov rdečega ovička, kateri je jako dober, le to nepriliko kaže, da izgubi lepo barvo, kadar ga potočim do polovice soda. Dobi namreč rjavo, lugasto barvo, dober okus pa obdrži. Kaj je temu vzrok in kaj naj storim, da vino ne izprameni barve, kadar nastavim drug sod? (Fr. G. v S.)

Odgovor: Kolikor praznejši postaja sod, tem bolj prihaja ostalo vino v dotiko z zrakom, ki povzroča da se poprej v vinu raztopljena barvila oborijo ter plavajo po vinu in mu dajajo rjavo barvo. Tudi kan na vinu, ki razkrajja alkohol, povzroča isto. Druge pomoči proti ti nepriliki ni, kakor zažveplauje praznega prostora nad vinom.

Vprašanje 17. Ali bi uspevala papeževa repica (topinambur) v našem podnebjju, kako se obdeluje in kateri živali najbolj prija ta krma? (A. P. v R.)

Odgovor: Topinambur uspeva pri nas prav dobro, in sicer tudi na revnejših peščenih tleh. Napačno je pa misliti, da ne potrebuje oskrbovanja in gnojenja, marveč stavi glede tega iste zahteve, kakor krompir. Ker pa krompir pri enakem obdelovanju dá boljši pridelek, zato topinamburja skoraj nikjer več ne sade. Ker ima topinambur lastnost, da more na eni njivi več let zapored uspevati, sade ga na oddaljene njive, pokopljejo ga jeseni ali spomladi (ker čez zimo ne pozebe) ter pusté, da iz manjših gomolov, katerih ne pobero, zopet vzrastó nove rastline. Tako ravnajo leto za teto, vsled česar prihranijo precej dela, a pridelajo dobro krmo, ki je za goved, ovce in kuhana tudi za prasidče. Pleti in okopavati se pa mora, kakor krompir, sicer je pridelek neznaten.

Vprašanje 18. Tretjina posestnikov skupne paše je vložila prošnjo za razdelbo tega zemljišča. Ali se morejo ostali nezadovoljneži upreti razdelbi? (A. B. v Č.)

Odgovor: Če razdelbo skupnega zemljišča zahteva tretjina posestnikov, se mora tej zahtevi ustreči in ne pomaga noben upor od strani drugih dveh tretjin. Priziv je le mogoč, ako se dokaže, da ni cela tretjina za razdelbo. Pripomnimo, da prosilce za razdelbo velja šteti le po številu, ne pa po velikosti njih deležev.

Gospodarske novice.

* Občni zbor „Slovenskega čebelarkega društva“ se je vršil 24. dne t. m. v pisarni kmetijske družbe v Ljubljani. Občni zbor je izvolil predsednikom ravnatelja v Marijanišču, prečast. gosp. profesorja dr. Frančiška Lampeta, podpredsednikom ravnatelja kmetijske družbe, gosp. Gustava Pirca, in odbornikom gg.: bogoslovca Rado Grmovnika, čebelarja Petra Pavlina in učitelja Frančiška Rojino. Občni zbor je nadalje ukrenil izdajati strokovni list „Slovenski čebelar“, kterega uredništvo se je poverilo gosp.

Fr. Rojini, učitelju v Šmartinu pod Šmarno goro. Na predlog gosp. Murze iz Kraplega na Štajerskem se je odboru naročilo sestaviti nova društvena pravila, ki bodo omogočila snovanje podružnic „Slovenskega čebelarkega društva“ po Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Pri tej priliki javljamo da bo vsak ud, ki plača letnino (1 gid.), dobival društveni list brezplačno. Odslej naj se vse pošiljatve, tičeó: se „Slovenskega čebelarkega društva“, pošiljajo pod tem naslovom v Ljubljano.

Nova kmetijska šola na Gorenjskem naj se osnuje vsled resolucije, sprejete v tekočem zaseianju kraujškega deželnega zbora na predlog deželnega poslanca gosp. barona Schwegla. Z radostjo pozdravljamo to vest, ker vemo, kako koristna bi bila taka šola za Gorenjsko in tudi za Notranjsko, ker bi pred vsem gojila živinorejo, mlekarstvo in sadjarstvo. Vprašanje je le, če naša mala in revna dežela prenese dve kmetijski šoli, kajti po našem mnenju bi korenito preustrojena grmska šola morala zadoščati tudi za gorenjske razmere. Za sedaj pa grmska šola ne zadošča več za napredujoče živinorejske pokrajine naše dežele, saj imamo v teh pokrajinah uže preko 10 posnemalnikov (centrifug) v kmetijskih gospodarstvih, in prepričani smo, da bo čez 10 let samo med gorenjskimi kmeti do 50 takih strojev. Za take kmete je potrebna tudi primerna šola! — Pri tej priliki boji omenjeno, da je idejo o gorenjski kmetijski šoli vedno gojil nepozabni deželni glavar dr. Poklukar, ki je dejal uredniku tega lista na opomnu, naj bi se izpremenil smešao dolgi naslov grmske šole: Naj grmska šola le obdrži značaj vinarke in sadjarske šole, ker potem bomo lože dobili za Gorenjsko „kmetijsko“ šolo, do ktere enkrat mora priti.

Poučni tečaj za vinogradnike v Novem Mestu se bo vršil ob nedeljah 27. dne februarija, 6 in 13. dne marcija v hiši katoliške družbe rokodelskih pomočnikov. Pouk se bo pričel vsako nedeljo ob 1/2 9. uri zjutraj in bo trajal do 1/2 11. ure dopoldne. Poučevala bodeta deželni popotni učitelj g. Gombáč in tehnični voditelj gosp. Skalický, in sicer o naslednjih vprašanjih:

Prvo nedeljo, 27. dne februarija: 1.) Zakaj moramo obnoviti vinograde s cepljenimi ameriškimi trtami. 2.) Ktere ameriške trte so po sedanjih izkušnjah najbolj pripravne za naše kraje, in sicer z ozirom na različno vinogradsko zemljo in lego. 3.) Kje se dobe potrebae ameriške trte. 4.) Kako naj se napravljajo ameriški matičnjaki in trtaice za potrebe malega posestnika in kako se obdelujejo.

Drugo nedeljo, 6. dne marcija: 1.) Kako se zasajajo novi vinogradi, in sicer a) s cepljenkami in b.) z ameriškimi sajenkami, ktere bođemo pozneje cepiti na rastočem. 2.) Ktere domače trte kaže pomnoževati v novih nasadih, in na kaj vse je treba paziti pri tem. 3.) Kako se ravna z novimi nasadi v prvih letih.

Tretjo nedeljo, 13. dne marcija: 1.) Kako se gnoje novi nasadi in kdaj. 2.) Ktera umetna gnojila so poleg hlevskega gnoja in mešanca (komposta) pripravna za gnojitev trt. 3.) Kako zatiramo trtne škodljivce in kako odvrčamo bolezni. 4.) Kakšne izkušnje imajo Štajerci s streljanjem proti toči in kako se napravljajo strelne postaje. 5.) S kterimi zakoni se olajšuje naprava novih vinogradov. —

Pouk se bo pojasnjeval s praktičnim razkazovanjem. Ker je udeležba vsakemu dovoljena, vabimo vse naše vinogradnike, da prihajajo v obilnem številu k temu pouku.

Naredbe glede oddaje družbinega sadnega drevja spomladi l. 1898.

1.) Vsaka podružnica mora naznaniti najkasneje do 15. dne januarija vsakega leta, ali zahteva za svoje ude brezplačno sadnega drevja.

2.) Tiste podružnice, ki to zahtevajo, morajo celo letnino oddati glavnemu odboru.

3.) Glavni odbor je dolžan, ako se družabnik o pravem času zgleda, prihraniti mu 4 drevesa, bodisi brezplačno (glej točko 1. in 2.) ali proti plačilu 25 kr. eno drevo.

4.) Za ta 4 drevesa se je zglasiti najkasneje do 15. dne februarja meseca pri glavnem odboru. Kdor se ne zgleda pravočasno, pozneje ne more več zahtevati drevja brezplačno.

5.) Ker pa je očitno, da bode preostajalo drevja, vzprejemala se bodo do 15. dne februarja naročila od udov tudi na več nego na 4 drevesa. Pri določevanju dreves posameznim naročnikom se bode gledalo na to, se skrči število dreves, če bo treba, najprej pri večjih naročitvah; tistim pa ki naroče le do 20 dreves, osobito kmetovalcem, se ne bode skrčilo število dreves, če bo le mogoče izvršiti naročitve. Cena drevesu je 35 kr. izvzemši one, ki jih omenja štev. 3.

6.) Od 15. dne februarja dalje sme glavni odbor izvrševati vsa naročila, ako je še kaj drevja, in sicer po vrsti, kakor dojdejo. Cena enemu drevesu za neude je 60 kr.

7.) Vse navedene cene veljajo na mestu drevsnice, oziroma na mestu kolodvora ljubljanskega, in sicer z zavojem vred.

Opomnja: Letošnje pomlad se bode oddajalo tudi prtilično drevje, to je tako, ki je pripravno za vzgojo prtiličnih piramid.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe Kranjske v Ljubljani.

Razglas kranjskim ovčarjem.

Podpisani odbor je ukrenil tudi letos porabiti državno podporo za ovčarstvo za nakup ovnov, ter bo o v ta namen kupil in razdelil po deželi dobre plemene ovne bergamaške pasme.

Izkušnja je pokazala, da našim krajem izvrstno ngaja „bergamaško ovčje pleme“, imenovano tudi „velikansko planinsko pleme“. Prednosti tega plemena so hitra rast, velikost in teža, primerno dobra volna ter izvrstna sposobnost za pašo. Ovce tega plemena vsled slabih pašnikov v svoji domovini niso prav nič razvajene ter so utrjene zoper vse vremenske izpremembe.

Podpisani odbor bode torej tudi letos oddajal te ovne, in sicer onim kranjskim ovčarjem, ki vložijo prošnje, v katerih je od dotične kmetijske podružnice potrjeno, da se precej pečajo z včjo rejo (navesti je število ovac), in ki se zavežejo:

- 1.) da plačajo, kadar prejmejo ovna, glavnemu odboru 5 gl.,
- 2.) da bodo vsprejetega ovna imeli najmanj dve leti za pleme, kolikor dopušta umna ovčja reja.

Nekolekovane prošnje je vložiti do

5. dne februarja t. l.

pri podpisnem odboru.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Oddaja izvirnega ruskega lanenega semena.

Podpisani odbor je kupil tudi to leto izvirno rusko laneno seme, in sicer neposredno iz Rige, ktero bo oddajal vsled državne podpore po znižani ceni.

To laneno seme, ktero dojde konci meseca februarja v Ljubljano, se bo oddajalo kranjskim gospodarjem po 14 kr. kilogram, in sicer toliko časa dokler bo kaj zaloge.

Naročilom je pridejati primeren znesek za aro ter je seme pri sprejemu treba takoj plačati, oziroma se bo seme doposlalo vnanjim naročnikom po povzetju.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Vabilo

na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe v Metliki, bode 6. dne februarja t. l. ob 3. uri popoldne v metliški šoli.

VZPORED:

- 1.) Poročilo i določitev o podružnični trtnici in drevsnici ter oddaji ameriških trt l. 1898.
- 2.) Polaganje računov iz leta 1897.
- 3.) Volitev treh pregledovalcev računov.
- 4.) Posvetovanje o 3., 5. in 6. točki §. 32. družbinih pravil.
- 5.) Razni drugi nasveti in predlogi.
- 6.) Sprejemanje novih udov.

V Metliki, 26. dne januarja 1898.

Anton Rajmer, načelnik.

Št. 913.

Razglas.

Na podstavi člera V. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s. 6 dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevini in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih zapornih ozemelj nemške države, v katerih je razširjena plučna kuga, in sicer:

1.) Iz vladnih okrajev Stettin, Stralsund, Devin in Trier v kraljevini Pruski;

2.) iz okrožnega glavarstva Zwickau v kraljevini Saksonski. Ta prevod stopi na mesto prepovedi, izdane vsled razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z 10. dne decembra 1897. l., št. 38.559, oziroma vsled tauradnega razglasa s 15. dne dec. 1897. l., št. 18.361.

To se vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 11. dne januarja 1898. l., št. 1142., daje na znanje z dodatkom, da se prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882 l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 35. iz l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1898.

Listnica uredništva.

J. K. na K. Vaš oves je res neka posebnost in bi Vam svetovali to, kar smo priporočili enemu Vas posebnoc. Naredite kmetijsko prodajalno zadrugo, ktere naloga bode, spraviti Vaš oves kot semensko blago v kupčijo. Zadruga naj si omisli čistilnik za oves, ki je zvezan z izbiralnikom, da bo mogoče prirejati lepo blago. Doma naj se pa deluje med zadrugniki, da bo pridelani oves čim dalje lepši, pri čemer Vam bo kmetijska družba šla rada na roko. Bodite prepričani, da bodejte svoj oves lahko prodajali po 10 gl. 100 kg. Tukaj so zadruge umestne!

J. W. v S. P. Če je svet močviren, potem ga z umetnimi gnojili ne bodejte zboljšali. Najprvo ga morate osušiti.

Gr. K. v Št. G. Da bi bil „cukerlin“ zdravju škodljiv, se ne more trditi, a sladkorja v vsem ne nadomesti. Nadomesti ga pač glede sladkobe, ne pa glede redilnosti, kajti sladkor ima vsebi veliko redilnosti, ki posebno dobro služi težko delajočemu človeku.

B. M. v D. Najzanesljivejše sredstvo proti poljskim mišim je strup. V prihodnji številki priobčimo v tej zadevi poseben spis.

M. S. v R. Taninske kisline ni, Vi menda menite tanin; ta se dobi v vsaki lekarni. — Za prodano govedo, ki ostane v občini ni treba potnega lista.

S. L. v L. Vse reči, katerih želite, dobite pri družbi.

Fr. S. v G. Po zakonu morete dobiti tudi v Vaši deželi brezobrestnih posojil za nove vinograde, a potrebno je, da deželni zbor poprej zakonskim potom dovoli deželnemu odboru primeren kredit v to svrho, kar se pa pri Vas do sedaj še ni zgodilo.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izbaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 2. V Ljubljani, 31. januarija 1898. Leto XV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 31. januarija 1898. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 30.— kr. do gld. 35.— kr.; nemška detelja (Lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 25.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 11.— kr. do gld. 11.25 kr.; kuminovo seme gld. 27.— kr. do gld. 27.50 kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 7.50 kr.; urdeči Hrvat gl. 7.50 kr.; prepeličar (koka) gld. 9.— kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistenelega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 18.— kr. do gld. 18.50 kr. brez dima sušene gld. 22.— kr. do gld. 26.— kr.

Orehi domači: gld. 22.— kr. do gld. 24.— kr.

Ježice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.50 kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 27.— kr. do gld. 28.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

„ težke od 30 do 40 kg „ „ 27.— „ „ 28.— „

„ lahke „ „ 28.— „ „ 29.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 45 kr. za kg.

Kozličeve kože po gld. —.60 kr. do gld. —.70 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 35 kr. za kg.

Druge vrste 20 do 23 „ „

Kože lisic po gld. 4.— do 4.50

„ kun „ „ 9.— „ 11.— } za par.

„ dihurjev „ „ 2.50 „ 3.—

„ vidr „ „ 9.— „ 10.—

Kože zajcev po 14 do 15 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 29. januarija 1898 Pšenica gld. 13.— kr., rž gld. 9.— kr., ječmen gld. 7.— kr., oves gld. 7.— kr., ajda gld. 9.— kr., proso gld. 7.— kr., turšica gld. 6.50 kr., leča gld. 10.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 1.78 kr., slama gld. 1.78 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 31. januarija 1898. Pšenica gld. 11.63 kr., rž gld. 8.73 kr., ječmen gld. 8.75 kr., oves gld., 6.64 kr., turšica gld. 5.50 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Alojzij Korsika,

umetni in trgujoči vrtnar v Ljubljani,

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svojo bogato zalogo pravih in dobrokaljivih travnih, zelenjadnih, poljskih in cvetličnih semen za katere popolnoma jamčim. Potrudil sem se, kar je bilo le največ mogoče, da sem si nabral najboljša semena ter sem postavil tako nizke cene, da ne bo več potreba našim častnim naročevalcem naročati semen od židovskih tvrdk ter dajati denar v tuje dežele za slabo blago, kjer se bo lahko kupilo pri domačinu dobro in pošteno blago po nizki ceni. Tudi imam še mnogovrstno drugo rastlinstvo v svoji zalogi ter izdelujem vsakovrstne suhe in sveže vence in šopke kakor vse v mojo stroko spadajoče stvari po najnižjih cenah. Cenike (kataloge) razpošiljam na zahtevanje zastonj in poštine prosto. Z zagotovilom, da bom izvrševal naročila točno, natančno in po najnižjih cenah in s prošnjo, da bi me slav. p. n. občinstvo počastilo vedno z mnogimi naročili se bilježim z najodličnejšim spoštovanjem

Alojzij Korsika,

(21—1)

umetni in trgujoči vrtnar v Ljubljani, Tržaška cesta.

Prostovoljno se prodaja

najlepše posestvo v Dolnicah

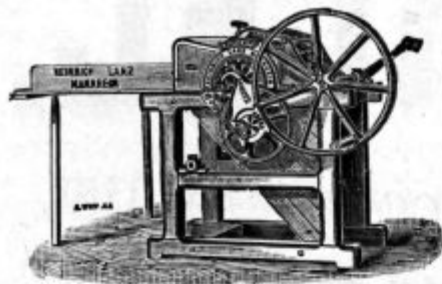
pošta Št. Vid nad Ljubljano

z vsem novim gospodarskim poslopjem ter dobro zaraščenimi gozdi, lepimi njivami in dobrimi travniki, skupno krog 50 oralov; z vsim gospodarskim orodjem, živino i. t. d.

Resni kupci oglasijo naj se pri

(8—2)

Tilu Kunovarju vulgo Gulbu
v Dolnicah.

Velika razstava vseh poljedelskih strojev,

kakor:

posebno izvrstnih škoporeznic in mlatilnic ročnih in na gepel, vsakovrstne gepelne, mlne za trenje žita, travniške brane, trijerje, rebljače, pluge itd., itd., katerih je nad

150 komadov

vedno v zalogi po najnižjih cenah pri

KAROL KAVŠEK-u

Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.

Ako več posestnikov ene občine na enkrat naroče ali kupijo, dobijo orodje po najmožno nizkih cenah. (15-2)

Tudi imam veliko zalogo jeklenih cevi za vodovode vedno na razpolago in po najnižjih cenah.

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmacevtičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih (18-1) oblastev. (22)

Najstareje, najpristneje, najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne boleti in želodečni krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je

V svrhu varnosti občinstva pred ničvrednimi ponarejenji nosim od sedaj nadalje to-le oblastveno registrovano varstveno znamko.

zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja trdka **Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu“**. Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim ceneje tem ničvrednejši ponaredbi. Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce ničvrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znakih. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: **Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.** 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske pošne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnem povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

ADOLF THIERRY, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Oddaja ruskega lanenega semena.

Podpisana družba bo oddajala tudi to leto pravo rusko laneno seme in sicer

kilogram po 14 kr.

Naročniki naj se takoj oglase pri podpisani družbi ter naj prilože aro in naznanijo zadnjo železniško postajo. (3-2)

C. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

Daje se v najem

posestvo

na Gorenjskem (blizu Kranja), v lepi legi, obsegajoče kakih 15 oralov njiv in 15 oralov travnikov, ob enem z živino in z vsem potrebnim kmetijskim orodjem vred. (16-1)

Ime zakupodavca pove kmetijska družba.

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice v Gradci.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena najvrednejših in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve; **divjakov in podlag za pritlikovce**; **jaгодnega sadja**; **lepotežnega drevja in grmovja, drevja** (12-2) **za drevorede itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih oepločev vseh vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☚

Mestna hranilnica v Kranji

plačuje ulagateljem tudi po novem letu

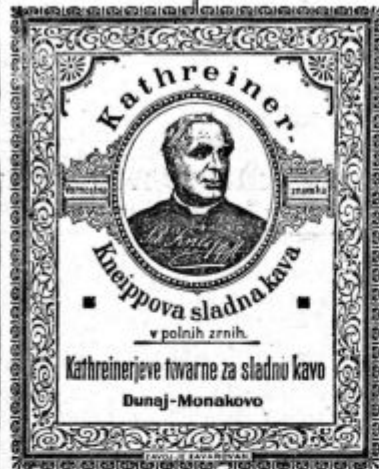
4% obresti

od njihovih ulog, torej brez odbitka novega rentnega davka, katerega bo hranilnica plačevala iz lastnega.

(17-1)

PRISTEN

Cena zavoju 26 kr. (50 vinarjev)
vsebinsa 500 gramov.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

(1-2)

Hiša

v Štepanovi vasi pod Ljubljano, v kateri se od nekdanj nahađa dobro obiskovana gostilna (pri Lozarjevi Franci), se daje za tri leta v najem. Pri hiši se nahaja tudi 1/2, orala velika njiva.

Oglasiti se je pri Lozarju v Štepanovi vasi št. 25. (22-1)

Domaća tvrdka

Pehani, Lorber in dr.

tovarna za stroje in livarna v Žalcu pri Celju izdeluje in prodaja po tovarniški ceni:

Najboljše možnarje za streljanje proti toči.

Novoiznajdene „brzostrelne in varnostne možnarje“, katerih ni treba nič zabijati, pri streljanji vsaka nevarnost izključena, pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo trikrat hitreje kot navadni možnarji.

Najboljše in najcenejše travniške brane, najizbornejše slamoreznice, najnovejše mlatilnice z ležiščem na krogle, istotako stiskalnice in mlīne za grozdje in sadje, geple i. t. d. i t. d. (4-2)

Prevzame v najboljšo in točno izvršbo vsa v strojno in livarsko stroko spadajoća dela za tovarne, mlīne, žage in druge obrtnijske naprave, istotako prevzame vsak stroj v najtemeljitejšo in cenejo popravo.

Za vsak možnar, stroj, sploh za vsako delo se jamči.

Tovarniške cene.

Deteljno seme.

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje čisto seme ukrenila je posredovati tudi letos svojim udom nakup zanesljivega deteljnega semena.

Tisti udje, ki hočejo tedaj tako seme, naroče naj ga pri podpisani družbi, ter naj prilože vsaj polovico zneska. Družba naročila bode le toliko semena, kolikor bo naročenega.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji, 1 kigr. prave francoske lucerne (nemške ali večne detelje) stoji 50 kr., 1 kigr. debelozrnate domaće t. j. štajerske, rudoče detelje stoji 55 kr. Naročila se sprejemajo samo od udov.

Vreće in vožnji listi se ne zaračunajo.

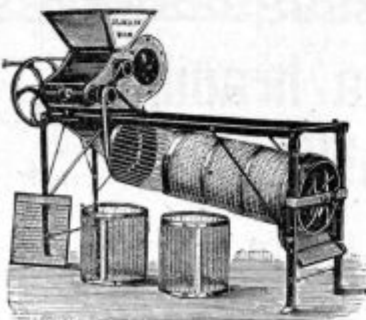
Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati «poštenega» semena «brez predenice». Ker je ponujano seme dvakrat čisteno in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica semena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku. Naročila je prijavit (2-2)

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlīni za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moć kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11-2)

IG. HELLER na Dunaju
II, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo.

Zastopniki se iščejo.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavijo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Ameriških ključev riparije, potem bilf in več tisoč na zeleno cepljenih trt ima naprodaj Janko Kerin ml., vino in sadjerejec v Sv. Križu pri Kostanjevici. (2)

Dvjlhvih kostanjev, približno 50 komadov, jako lepih, starih od 5 do 8 let, ima naprodaj Josip Hren, posestnik v Gradaških ulicah št. 20 v Ljubljani. (3)

100 močnih hrastov ter 12 ha gozda z jelovino zaraščenege za posekati, prodaja Jože Petelin v Zg. Brezovci pri Borovnici. (7)

Jajca za valenje od pravih Kochin china in Plimouth Rocks kobaši; raznovrstne golobe: krofca, Florentince, plavčke, remarje in več drugih vrst; kanarčke iz Harca itd. prodaja po nizki ceni Karol Počivalnik, posest. na Sv. Petra cesti v Ljubljani. (8)

Zanesljiv med, pitanec, prodaja, oziroma razpošilja po pošti po 50 kr. kg Jak. Kuralt v Žabnici pri Kranju. (10)

Med pitanec, garantovani pristni, v škafih po 20, 30 in 48 kg se dobi kg po 50 kr. pri Primožu Hudoverniku v Ljubljani. (11)

Pluge in osipalnice izdeluje in priporoča po 8 in 9 gld. komad Miha Preložnik, kovač v Hotinji vasi pri Kranichsfeldu, Spod. Štajersko. (12)

Spreten rezar, kdor ga potrebuje naj se obrne na Miha Potočnika v Županji njivi, pošta Kamnik. (13)

Sir, po švičarskem načinu izdelan, dobi se po primerni ceni pri mlekarški zadrugi v Nomeni, pošta Bohinjska Bistrica. (14)

Slivovko, izvrstno in čisto naravno, ima naprodaj Franc Veis v Dol. Raduljah, pošta Bučka, Dolenjsko. (15)

Sadne drevje, i. s. lepih zlatih parmen in voščenk 4 leta starih nad 100 komadov, prodaja po 35 kr. komad Srečko pl. Reya, grajščak v Impolci, pošta Radna pri Sevnici. (16)

Stroj za travo kositi, uže rabljen, kupi Josip Meden, posestnik v Senožcah. (17)

Nakup trt, zelenih, na riparijo cepljenih (izkopanih), kakor tudi drugih, poseduje Ivan Drašler, delovodja državne trtnice v Kostanjevici. (18)

Pluge in osipalnice, najboljše sestave izdeluje od 7—9 gld. komad; tudi izdeluje okopalnike, stroje za koruzo sejati vse iz čistega železa po najnižjih cenah Matej Bregant, kovač v Orehovesi, pošta Kranichsfeld, Spod. Štajersko. (19)

Kovačnica (fužina), velika, prostorna, na vodi Reka, ležeča ob državni reški cesti, z stanovanjem, urejena s kladvom pibalom in brusom na vodno moč, za dva kovača, odda z novim letom v najem pod prav ugodnimi pogoji Leopold Dekleva, mlinar v Košani. (20)

Par močnih konjev (pramov) 152 in 154 cm visokih, po 9 let starih prodaja ali pa zamenja za par volov, Leopold Dekleva, posestnik v Košani. (21)

Dva licencevana bika, belanske pasme, 3 $\frac{1}{2}$ leta in 2 $\frac{1}{2}$ leta stara sta naprodaj na Petkoven. Več pove kmetijska podružnica v Rovtah pri Logatcu. (22)

Zeljnato seme (kaps) pravo kašelsko, prodaja po primerni ceni (žlica 40 kr.) J. Mercina, posestnik v Kašlju, pošta Zaloga pod Ljubljano. (23)

6 železnih kolov, primernih za ograjo vrta, po 1 m dolgih, želi kupiti Anton Tomšič, kovač v Vrdu pri Vrhniki. (24)

Zaloga soli za živino. Na c. kr. državni železnici v Ljubljani (Šiška) oddaja se živinska sol, in sicer po naslednjih cenah: čez 500 kg à 100 kg po 5 gld. 82 kr., pod 500 kg à 100 kg po 5 gld. 88 $\frac{1}{2}$ kr., manj kot 50 kg se ne odda. (25)

Živinsko sol, i. s. v vrečah po 50 kg prodaja 100 kg po 6 gld. 10 kr., 50 kg po 3 gld. 10 kr., na drobno pa po 7 kr. kilogram, A. Šarabon, trgovec v Ljubljani, Sv. Petra mitnica. (26)

Žrebca, srednje težak, pramast, 22 mescev star, proša takoj ali pa zamenja za pripravno kobilo, Matija Bobnar, župan v Lahovčah pošta Cerklje, Gorenjsko. (27)

10 000 hrastičev, pripravnih za saditev, ima na prodaj Mihael Globočnik ml. posestnik v Vogljah, pošta Šentur pri Kranju. (28)

Kdo se naroči na „Brivca“?

Šaljivi „Brivca“ brije vsaki deseti dan, po vsem slovenskem svetu. — Kosmatinci se ga zelo boje, posebno **nemčurji** in **lahoni**. — „Brivca“ prinaša vsakikrat **krasne šaljive slike**. In vse to za **5 kron** na leto. Slovenci podpirajte „Brivca“, in naročajte se nanj! (19—1)

Naslov: **Upravništvo „Brivca“ v Trstu.**

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravljajo v lekarni k Zrinjskemu. H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjskega trg št. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vseh prehlajenjah dušnih organov, ter je najboljšo sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobil. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevajo. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono: (14) (7—2)

„Velecenjeni gospod lekarnik!“

Posljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delujočega trpotčevega soka; potrebujem jih za moje znanee. Jaz sem od dveh steklenic od neznosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsem prsobolnim. S poštovanjem. — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.

Pazni naj se toraj, da jena vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti oni samo je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (pirračunavši 20 kr za zametek) ali pa po poštnem povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušanih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonj in poštneine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Pravi trpotčev sok iz lekarne k Zrinjskemu v Zagrebu, dobiva se tukaj v Ljubljani v deželni lekarni pri Mariji pomagaj Milana Leusteka, Resljeva cesta št. 1.

Mestna hranilnica Ljubljanska

(20 - 1)

obrestuje tudi po novem letu

uloge po 4 $\frac{0}{10}$

brez odbitka novega rentnega davka.